

דף יז.

עין משפט ג.

הר"מ סימן יח סעיף א.ב

א. אחרי שביה"ד שמעו העדים ^ד יוציאו כל אדם לחוץ וישאו ויתנו בדבר, ^ה וי"א דטוב להתחיל מהקטן. ואם יסכימו לדעה אחת מוטב ואם לאו ילכו אחר הרוב.

ב. אחד אומר זכאי ואחד אומר חייב ואחד אומר איני יודע, ואפי' שניים אומרים זכאי או חייב, והשלישי אומר איני יודע, ^ו יוסיפו עליהם שניים ונמצא שהם חמשה, ונושאים ונותנים בדבר. ואם ג' מזכים וב' מחייבים, זכאי. ואם שניים אומרים זכאי ושניים אומרים חייב, ואחד אומר איני יודע, מוסיפין עליהם עוד שניים.

ג. אם מתוך החמשה, ארבעה אומרים זכאי, או חייב, ואחד אומר איני יודע, או שאמרו שלושה זכאי, ואחד אומר חייב, ואחד אומר איני

ד. כדי שבעלי הדין לא ידעו מי המזכה ומי המחייב, ועוד אם ישמעו המשא ומתן מתוך דבריהם יבואו הבעלי הדין לשקר. סמ"ע. וכתב הש"ך אחרי שדיין גילה דעתו קודם, אסור לו לדון והוא מספר באר שבע. וצ"ל דמוציאין גם התלמידים שיושבים להתלמד, ומה שהתלמידים יושבים בדין ושומעים הדין ודברים צ"ע איך מותר להם לשמוע גם רכילות ולשון הרע, ואולי זה מותר מדין להתלמד אך לא להאמין לדברים ובדין שאני.

ה. נ"י בפ' אחד דיני ממונות דף ל"ו ע"א, ואף דאין זה חובה אלא בדיני נפשות דכתיב לא תענה על ריב. סמ"ע ס"ק א'.

ו. שם במשנה דף כ"ט ע"א. ומשנה דף מ' ע"א. והטעם דמוסיפים באחד אומר איני יודע ואין הולכים אחר הרוב, היינו רק בנשאו ונתנו וכל אחד מהשלשה אומר טעם לדבריו ושניים הסכימו לדעה אחת אז בטלה דעת המיעוט ברוב, אבל כשאומר איני יודע מחשב כאילו לא ישב בדין ואם ישב עמם שלישי והיה אומר דעתו עם טעמו, שמא היו מסכימים עמו. וכל זה בשלושה ראשונים אבל אחר שהוסיפו עליהם אף שאחד אומר איני יודע הרי שלושה מסכימין לדעה אחת, וכיון שמתחילה לא ישבו רק על דעת שלושה והרי נשארו שלושה שאומרים דעה אחת ופוסקים על פיהם אף שאחד מהנוספים או אחד מהראשונים עדיין אומר איני יודע. סמ"ע ס"ק ד'.

יודע, בין שהוא אותו אחד שאמר איני יודע בין שהוא אחר, ז' כאן הולכים אחר הרוב ואין מוסיפין.

ב ד. היו שבעה, ושלושה מהם אומרים זכאי, ושלושה מהם אומרים חייב, ואחד אומר איני יודע, הרי אלו מוסיפין שניים. ח' וכן אם נסתפק הדבר, מוסיפין והולכין עד ע"א. הגיע לע"א ואמרו ל"ה זכאי ול"ה חייב, ואחד אומר איני יודע, נושאים ונותנים עמו עד שיחזור לצד האחד, ואם לא חזר לא הוא ולא אחד מהם, הרי הממון ספק ומעמידים אותו בחזקת בעליו.

ז. וה"ה אם שלושה אומרים זכאי או חייב ושניים אומרים אינם יודעים הולכים אחר הרוב, ואין מוסיפין כי נשאר שלושה שעל דעת כן קיבלו אותם ויש להם דעה ברורה, וע"כ הולכים אחר הרוב. אבל שניים אומרים זכאי ואחד אומר חייב ושניים אומרים אינן יודעים, מוסיפין כי אין כאן רוב נגד האומרים איני יודע. סמ"ע, ובב"ח חולק עליו, ועיין בש"ך ס"ק ב' דלא בעינן רוב נגד האינם יודעים.
 ח. שם במשנה דף מ' ע"א.